

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проф. Володимир КРАВЕЦЬ

27 березня 2025 року

ПРОГРАМА
вступного випробування
«ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ І ДОСЯГНЕНЬ»
для осіб, які вступають на навчання для здобуття доктор філософії
зі спеціальності В9 «Історія та археологія»

Тернопіль, 2025

1. Пояснювальна записка

Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає здобуття особою систематизованих теоретичних знань, розвитку професійних умінь і навичок, а також формування компетентностей, необхідних для генерації нових ідей і вирішення складних проблем у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Це також включає освоєння методології наукової та педагогічної роботи, а також виконання власного наукового дослідження, результати якого повинні відзначатися науковою новизною та мати теоретичне й практичне значення.

Дослідницька пропозиція – це оригінальний авторський текст обсягом 8–10 сторінок, який є коротким викладом науково-дослідницьких ідей, спрямованих на розуміння та перспективи вивчення обраної наукової проблеми, її актуальності, сучасного стану розробки в науковій літературі, а також шляхів вирішення поставлених завдань.

Дослідницька пропозиція повинна відповідати напрямам дисертаційних досліджень у межах спеціальності В9 «Історія та археологія», визначених відповідною освітньо-науковою програмою. Робота має продемонструвати наукову обізнаність вступника, глибоке розуміння суті досліджуваної проблеми, володіння методикою науково-дослідницької діяльності, здатність формулювати і обґрунтовувати основні наукові положення та ідеї, а також свідчити про здатність до самостійного, гнучкого, критичного та креативного мислення.

Дослідницька пропозиція подається вступником до аспірантури особисто у друкованому та електронному вигляді. Крім текстового варіанту, готується її презентація. Дослідницька пропозиція оцінюється предметною комісією під час відповідного вступного випробування.

Метою презентації дослідницької пропозиції є оцінка рівня обізнаності вступника та його здатності застосовувати набуті знання в наукових дослідженнях; вміння виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та презентувати актуальні проблеми обраної теми дослідження, критично оцінювати результати науково-дослідницької роботи та визначати перспективи подальших наукових досліджень, дотримуючись належних стандартів академічної та професійної доброчесності.

Основними завданнями презентації дослідницької пропозиції є:

- виявлення у вступника здатності до здійснення науково-дослідницької діяльності, системного та послідовного мислення, а також глибини розуміння обраної наукової проблеми;
- оцінка вміння вступника презентувати матеріал і брати участь у науковій дискусії.

У дослідницькій пропозиції обґрунтовується актуальність наукової проблеми та методологічні підходи до її дослідження, визначаються основні завдання дослідження і можливі способи їх вирішення, окреслюються об'єкт і предмет дослідження, а також зазначається очікувана наукова результативність роботи.

Дослідницька пропозиція є творчою самостійною роботою, яка повинна передбачати авторську оцінку стану досліджуваної проблеми, а також відображати власну точку зору вступника на можливі шляхи її вирішення.

Презентація дослідницьких пропозицій та досягнень оцінюється предметною комісією під час вступу до аспірантури ТНПУ.

2. Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовується актуальність обраної теми, рівень її дослідженості вітчизняною та зарубіжною наукою, визначаються основні завдання дослідження та можливі способи їх вирішення. Окрім того, визначаються мета, об'єкт і предмет дослідження, а також основні методи, що будуть використовуватись у роботі. Пропонується передбачувана структура дослідження та наводяться відомості про наукові досягнення автора, зокрема опубліковані наукові праці (за наявності).

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції:

- обґрунтування актуальності обраної теми;
- об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- ступінь розробленості обраної наукової проблеми у вітчизняній і зарубіжній науці;
- передбачувана структура наукового дослідження;
- очікувані результати;
- очікувана наукова новизна і практичне значення;

- бібліографічний список використаних джерел;
- інформація про наукові досягнення здобувача, опубліковані наукові праці.

3. Вимоги до презентації дослідницьких пропозицій і досягнень

Презентація дослідницької пропозиції і досягнень готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint. Кожен слайд має бути викладений чітко, лаконічно і не містити неоднозначних формулювань. На одному слайді не слід розміщувати більше ніж 10 рядків тексту. На презентацію здобувачеві відводиться до 7 хвилин.

Презентація дослідницької пропозиції і досягнень складається з таких частин:

- доповідь вступника;
- відповіді на поставлені запитання.

Орієнтовна структура виступу:

- тема дослідження, її актуальність;
- об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- ступінь розробленості обраної наукової проблеми у вітчизняній і зарубіжній науці;
- можливі шляхи розв'язання поставлених завдань;
- очікувані результати;
- очікувана наукова новизна і практичне значення;
- інформація про наукові досягнення здобувача, опубліковані наукові праці.

Кожен слайд має бути викладений чітко, лаконічно і не містити неоднозначних формулювань.

Культура мовлення та дотримання регламенту є обов'язковим елементом культури й етики наукових повідомлень.

4. Критерії оцінювання презентації дослідницьких пропозицій і досягнень

- актуальність запропонованої тематики дослідження, уміння її обґрунтування;
- коректність визначення мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження;

- володіння науковим стилем викладу матеріалу;
- уміння добирати й аналізувати наукові джерела;
- володіння методами дослідження;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

Розподіл балів за критеріями оцінювання

Бали	Критерії оцінювання
180-200	Актуальність обґрунтована логічно й переконливо, з урахуванням сучасного стану науки чи практики. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначені чітко, науково грамотно, є логічно узгодженими. Презентація демонструє володіння вступником науковим стилем викладу матеріалу, логічне його структурування. Презентація демонструє значний масив опрацьованих релевантних джерел, вміння їх критично аналізувати, узагальнювати та систематизувати матеріал, формулювати науково обґрунтовані висновки. Автор обґрунтовує використання сучасного методичного інструментарію, демонструє приклади. Відповіді на запитання коректні, стислі, аргументовані, демонструють глибоке розуміння проблематики.
160-179	Актуальність добре обґрунтована, є зв'язок із практичними чи теоретичними потребами. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначені з окремими неточностями, хоча загальна логіка зберігається. Презентація демонструє, що вступник у цілому володіє науковим стилем викладу матеріалу, хоча припускається окремих помилок та огріхів у структурі. Презентація демонструє достатній масив опрацьованих релевантних джерел з частково глибоким аналізом. Автор обґрунтовує використання сучасного методичного інструментарію, приклади відсутні або їх недостатньо.
140-159	Актуальність окреслено загально або поверхнево. У формулюваннях мети, завдань, об'єкту та предмету присутні помилки у формулюваннях, мета не завжди пов'язана із завданнями. Стиль викладу матеріалу змішаний, зі значними огріхами в структурі. Джерела підібрані, але аналіз поверхневий або формальний. Методи згадано формально, без прикладів використання. Відповіді на запитання частково точні, є плутанина в термінах або ідеях.
120-139	Обґрунтування актуальності декларативне та загальне. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначено частково або плутано. Науковий стиль майже відсутній, виклад неструктурований. Джерела згадано, але вони застарілі або не розкриті. Не всі запропоновані методи є релевантними, застосування не пояснене. Відповіді на запитання поверхневі, з неточностями.
100-119	Актуальність не розкрита або відсутня. Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження некоректні або відсутні. Стиль не відповідає вимогам наукового тексту. Джерела не аналізуються або майже відсутні. Методи відсутні або визначені неправильно. Відповіді неправильні або відсутні.